

Διάλογος για το κομμουνιστικό κόμμα Το υπ' αριθμόν ένα πολιτικό πρόβλημα για την εργατική τάξη

Άρθρο του καθηγητή Γιώργου Ρούση στο ΠΡΙΝ

Η ανεπάρκεια του αυθόρμητου εργατικού ή και ευρύτερα λαϊκού κινήματος και η αναγκαιότητα ύπαρξης μιας πρωτοπόρας οργάνωσης, δεν είναι κάτι το οποίο υποστήριξαν και υλοποίησαν μόνον οι κλασικοί του μαρξισμού. Όσο περίεργο κι αν φαντάζει αυτό, και οι αναρχικοί και πιο ειδικά ο **Μπακούνιν**, σε αντίθεση με τις αντιφατικές, θεωρητικές, ελευθεριάζουσες αντιρρήσεις τους αναφορικά με την ύπαρξη μιας τέτοιας οργάνωσης και την επισήμανση των κινδύνων που αυτή εγκυμονούσε για να οδηγηθούμε σε μια νέου τύπου εκμεταλλευτική εξουσία, στην πράξη συγκροτούσαν ξεχωριστές, ιεραρχικά δομημένες οργανώσεις.

Αυτή η αναγκαιότητα συγκρότησης μιας πρωτοπόρας κομματικής οργάνωσης της εργατικής τάξης, η οποία προκύπτει καταρχήν από το γεγονός ότι η δύναμη επαναστατικότητά της δεν εκδηλώνεται αυθόρμητα, ισχύει πολύ περισσότερο σήμερα, οπότε μεγάλα τμήματα, αποξενωμένων από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, μελών της πολυποίκιλης, σύγχρονης εργατικής τάξης δείχνουν να στρέφονται επικινδύνως προς τις φασιστικές αξίες, οι οποίες ως βασικές αξίες της κυρίαρχης αστικής ιδεολογίας γίνονται πιο εύκολα αποδεκτές.

Αλλά ακόμη και όταν το αυθόρμητο λαϊκό κίνημα ορθώνει το ανάστημά του αντιστεκόμενο στην επίθεση του κεφαλαίου, αυτό αργά ή γρήγορα ξεφουσκώνει, ακριβώς διότι δεν υπάρχει η οργάνωση εκείνη που θα το συντηρήσει σε βάθος χρόνου και τελικά από σπίθα θα το μετατρέψει σε φωτιά.

Πολύ περισσότερο, αποτελεί φρούδα ελπίδα να θεωρείται ότι είναι πιθανόν να ξεσπάσει αιφνίδια κάποια **επανάσταση**, δίχως την ύπαρξη ενός **επαναστατικού κομμουνιστικού σχεδίου και κόμματος**.

Έτσι λοιπόν, το ζήτημα της ύπαρξης ενός κομμουνιστικού κόμματος εκτιμώ ότι αποτελεί **το υπ' αριθμόν ένα πολιτικό πρόβλημα για τη σύγχρονη εργατική τάξη**.

Δυστυχώς, η παταγώδης αποτυχία, τόσο των ευρωκομμουνιστικών κομμάτων, όσο και των κομμουνιστικών κομμάτων των χωρών του «**υπαρκτού**» και εκείνων που ακολούθησαν τα χνάρια τους, αντί να αξιοποιηθεί θετικά, οδήγησε είτε στην επί τα χείρω αναπαραγωγή τους είτε στην ολοκληρωτική άρνηση της αναγκαιότητας του κόμματος.

Πρόκειται για μια άρνηση η οποία εντάσσεται σε μια ευρύτερη αναθεώρηση-απόρριψη του μαρξισμού, στο όνομα της απαραίτητης ανανέωσης του με βάση τα δεδομένα της εποχής μας. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για τον φερετζέ μιας **ανομολόγητης εγκατάλειψης** της υπόθεσης του κομμουνισμού.

Ποιες λοιπόν θα πρέπει να είναι οι βασικές αρχές ενός σύγχρονου κομμουνιστικού κόμματος της εργατικής τάξης της εποχής μας, για να μπορεί αυτό να υπηρετεί τη υπόθεση του κομμουνισμού;

– Καταρχήν ένα τέτοιο κόμμα θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν **μέσο** και **όχι αυτοσκοπός**. Μέσο που αρχικά θα οδηγεί στην αναγκαία επανάσταση για το πέρασμα στον σοσιαλισμό ή κατώτερη φάση της κομμουνιστικής κοινωνίας, ο οποίος σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να έχει σαν πρότυπο τον «**υπαρκτό**» και δη τη σταλινική περίοδο, απαρχή της εκτροπής του.

Αυτός ο σοσιαλισμός δεν είναι δυνατόν να σηματοδοτείται μόνον από την κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, ούτε από την, κατ' εικόνα του καπιταλισμού, **ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων**, αλλά θα πρέπει να χαρακτηρίζεται και από την **ουσιαστικοποίηση της δημοκρατίας** μέχρι την, παράλληλη με το κράτος, απονέκρωση της και την τάση αναγωγής **του ελεύθερου χρόνου σε μέτρο του πλούτου**.

– Επίσης αυτό το κόμμα θα πρέπει να είναι ένα κόμμα το οποίο θα συνδυάζει την

επαναστατική στρατηγική με μια αντίστοιχη τακτική ή, διαφορετικά, **την επανάσταση με τον δρόμο που οδηγεί σε αυτήν**. Αυτό σημαίνει, από τη μια, ότι δεν μπορούν να παραπέμπονται τα πάντα στο σοσιαλισμό και, από την άλλη, ότι δεν μπορεί να θεωρείται ότι είναι δυνατόν να οδηγηθούμε στο σοσιαλισμό μέσω των μεταρρυθμίσεων δίχως επανάσταση. Η, από μέρους μου, υπεράσπιση ενός **επαναστατικού πολέμου θέσεων**, αυτόν ακριβώς τον συνδυασμό επιδιώκει.

Και αποτελεί θεμελιακό ρόλο του κόμματος, ο κάθε φορά προσδιορισμός αυτής της σχέσης μεταρρύθμισης-επανάστασης στη βάση του επίπεδου της επαναστατικής συνειδητότητας της εργατικής τάξης, την οποία το κόμμα καλείται να προωθεί και όχι να υποτάσσεται σε αυτήν ή, ακόμη χειρότερα, να την αποδυναμώνει.

– Το κόμμα αυτό, πρωτοπορία της εργατικής τάξης, δεν είναι δυνατόν να είναι μια σχέση, κάτι το οποίο αρνούνταν κατηγορηματικά τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη, τόσο οι κλασικοί όσο και ο Λένιν, αλλά θα πρέπει, όντας διακριτό, να είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την ίδια την εργατική τάξη και ευρύτερα τις λαϊκές μάζες, επιδιώκοντας να κατακτήσει την ηγεμονία τους, **στο γήπεδο της ταξικής πάλης** και όχι μόνον με τη φανέλα της **ηρωικής του παράδοσης**.

– Άλλο χαρακτηριστικό του κόμματος θα πρέπει να είναι ο ρόλος του ως **συλλογικού διανοούμενου της εργατικής τάξης**, και διαμορφωτή μιας εκσυγχρονισμένης μαρξιστικής θεωρίας, στη βάση της, μέχρι νεωτέρας, αξεπέραστης θεωρητικής, και όχι μόνο μεθοδολογικά, συμβολής των κλασικών του μαρξισμού.

– Η **αρχή λειτουργίας** του κόμματος, κάτι **όχι μόνον οργανωτικό αλλά εξόχως πολιτικό**, θα πρέπει να είναι ο **δημοκρατικός συγκεντρωτισμός**, δηλαδή ένα συνδυασμός μιας ανώτερου περιεχομένου και μορφής δημοκρατίας, με την σιδερένια πειθαρχία. Αυτό καμιά σχέση δεν μπορεί να έχει με μετατροπή του κόμματος και του κρατικού μηχανισμού σε ένα γραφειοκρατικό μηχανισμό, όπου οι διαχειριστές των κοινών υποθέσεων θα έχουν τη δυνατότητα από υπάλληλοι του λαού να μετατραπούν σε δυνάστες του, όπως συνέβη στον «**υπαρκτό**», ούτε μπορεί να έχει σχέση με κόμμα παιδική χαρά, διακίνησης ιδεών και φραξιονιστικής δράσης. Απαιτείται ένα κόμμα που θα αντλεί την δύναμη, την πειθαρχία στις αποφάσεις του και συνεπαγόμενα την αποτελεσματικότητά του, ακριβώς χάρη στην εσωκομματική του δημοκρατία. Προς αυτήν την κατεύθυνση θα λειτουργούσε θετικά, μεταξύ άλλων, η συχνή εναλλαγή της καθοδήγησης του και η αποεπαγγελματοποίησή της.

Τέλος, το κόμμα θα πρέπει να είναι **πατριωτικό** για να είναι **διεθνιστικό** και **διεθνιστικό** για να είναι **πατριωτικό**.

Προκύπτει εύλογα το ερώτημα: Δεν υπάρχει σήμερα ένα τέτοιο κόμμα που να καλύπτει ως έχει, ή τουλάχιστον θετικά μετεξελισσόμενο, αυτές τις προϋποθέσεις; Η απάντησή μου η οποία και απαιτεί ξεχωριστή τεκμηρίωση, είναι δυστυχώς **αρνητική**. Αυτό σημαίνει ότι το κόμμα θα πρέπει να επανασυσταθεί από όλες εκείνες τις δυνάμεις και ανένταχτους κομμουνιστές, οι οποίοι ενστερνίζονται την **κομμουνιστική προοπτική**, κατανοούν την **αναγκαιότητά του** και δεν αρέσκονται στα υπάρχοντα κομματικά σχήματα.

Δημοσιεύθηκε στο ανανεωμένο **ΠΡΙΝ**, 21.1.2018